

Paragraaf 5 Financiering

Algemeen

Met deze paragraaf wordt invulling gegeven aan de verplichting uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) om verantwoording af te leggen over het beheer van onze financiële middelen: de manier waarop de gemeente benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijk) overtollige geldmiddelen belegt. De kaders van het beheer zijn vastgelegd in het door het college vastgestelde treasurystatuut. In deze paragraaf is weergegeven hoe het beheer van onze financiële middelen in 2022 is vormgegeven.

Beleidsvoornemens/Realisatie

Het doel is te komen tot een verantwoord financieel beheer, wat gekenmerkt wordt door het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Deze risico's zijn hieronder weergegeven:

1. Renteontwikkeling

Een visie omtrent de renteontwikkeling van de korte- en de lange termijn rente is een voorwaarde om de treasury functie te kunnen uitoefenen. Onze rentevisie is gebaseerd op de verwachtingen van diverse financiële instellingen. Door de bestaande economische ontwikkelingen is het maken van een goede visie op de renteontwikkeling gecompliceerd.

In het jaar 2022 is er een einde aan de historische lage rentes gekomen en is de rente langzaam gaan stijgen.

Korte rente

De Europese Centrale Bank (ECB) bepaalt de hoogte van de depositorente en heeft daardoor grote invloed op de geldmarktrente. In 2022 is de depositorente gestegen en bedraagt 2,00% (laatste wijziging dateert van december 2022). Door de inflatie is de verwachting dat de ECB de rente nog verder gaat verhogen. Dit zal ook afhankelijk zijn van de economische impact van de oorlog in Oekraïne.

Lange rente

Politieke, economische, fiscale en heel veel andere factoren zijn van invloed op de ontwikkeling van de lange rente. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft stevig ingegrepen om de economische gevolgen van de coronacrisis te beperken door gelden beschikbaar te stellen. De maatregelen van de ECB hebben een duidelijk effect gehad op de rente. De economie is nu aan een sterk herstel bezig, dit gaat gepaard met een hoge inflatie. De laatste maanden van 2022 is de kapitaalmarktrente hierdoor gestegen. Hoeveel de lange rente verder gaat stijgen is afhankelijk van wat de ECB gaat doen.

2. Renterisicobeheer

Renterisicobeheer omvat het beperken van de (negatieve) invloed van toekomstige rentewijzigingen op het resultaat van de organisatie en op de waarde van rentedragende activa en passiva, inclusief het minimaliseren van de rentekosten en het optimaliseren van de rentebaten. Renterisico's worden beperkt door:

- Een actuele liquiditeitsprognose;

- Toetsing aan de kasgeldlimiet, beheersingsinstrument korte schuld;
- Toetsing aan de renterisiconorm, beheersingsinstrument lange schuld.

3. Financieringspositie

De financieringspositie geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringsbehoefte, rekening houdend met de investeringen en beschikbare interne en externe middelen. De interne financiering vindt plaats in de vorm van de ten laste van de exploitatierekening gebrachte afschrijvingen en in de vorm van eigen vermogen (reserves). Voor de externe financiering wordt een beroep gedaan op de geld- en kapitaalmarkt. Als de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt een langlopende onderhandse lening aangegaan.

Op grond van de huidige liquiditeitsprognose heeft de gemeente op 31 december 2022 vier langlopende geldleningen met een saldo van € 6.719.578. Van deze geldleningen vervalt er één in 2023 en 2024 en de andere twee hebben een looptijd waarbij de rentevervaldatum de komende jaren niet verloopt en vervroegde aflossing niet mogelijk is of alleen met hogere kosten dan de daaraan verbonden rentevoordelen. In 2022 zijn geen nieuwe langlopende geldleningen aangetrokken.

4. Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat de gemeente loopt wanneer geldleningen worden verstrekt aan rechtspersonen die in voorkomende gevallen in financiële problemen zouden kunnen komen.

5. Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat de gemeente op de korte termijn niet genoeg geld in kas heeft om aan zijn verplichtingen te voldoen.

6. Debiteurenrisico

Onder debiteurenrisico verstaan we het risico dat debiteuren hun rekeningen niet (op tijd) betalen. Dit risico kan worden beperkt door debiteuren vooraf te laten betalen, opbrengsten tijdig te innen en door de twijfelachtigheid van vorderingen en tegenpartijen conform de richtlijnen op dit gebied zo goed als mogelijk in kaart te brengen. Om dit risico op te kunnen vangen is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd. Jaarlijks wordt bezien of deze voorziening nog voldoende is.

7. Garantstelling risico

De gemeente kan zich garant stellen tegenover financiële instellingen die leningen verstrekken aan verenigingen/instellingen. Indien de verenigingen/instellingen hun betalingsverplichtingen tegenover de geldgevers niet nakomen, kan de gemeente aansprakelijk gesteld worden. In februari 2017 heeft de raad het geactualiseerde beleid ten aanzien van het verstrekken van gemeentegaranties vastgesteld. Informatievoorziening vooraf en tussentijds moet helpen voorkomen dat risico's ten aanzien van garantstellingen zich daadwerkelijk gaan voordoen.

8. Informatierisico

Dit is het risico dat informatie over de ontwikkeling van financiële risico's niet, niet volledig en/of niet tijdig ter beschikking komt van de treasury verantwoordelijken. Door onjuiste of incomplete informatie bestaat het risico dat onjuiste beslissingen worden genomen. De aanlevering van betrouwbare informatie voor de lange termijnplanning (langer dan één jaar) blijft dan ook een groot aandachtspunt.

Publieke taak en prudent beheer

Conform het treasurywettelijk kader komen leningen, uitzettingen en garanties alleen tot stand indien zij een publieke taak dienen en de uitzettingen een prudent karakter kennen.

Kasgeldlimiet

Ter beperking van renterisico's op de korte schuld dienen de gemeenten te voldoen aan de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet is de maximale omvang van de korte schuld (korter dan 1 jaar). Deze limiet wordt berekend naar een vast percentage (8,5%, conform de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden) van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor het jaar 2022 bedraagt deze limiet circa € 4,6 miljoen. Blijkt dat de kasgeldlimiet wordt overschreden, dan zal een langlopende geldlening aangetrokken moeten worden.

Bedragen x 1.000

Kasgeldlimiet en financieringsstekort	Q1 2022	Q2 2022	Q3 2022	Q4 2022
Totaal jaarbegroting (baten)	€ 53.892	€ 53.892	€ 53.892	€ 53.892
Percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	€ 4.581	€ 4.581	€ 4.581	€ 4.581
Gemiddelde netto vlottende schuld (-/-) of gemiddeld overschot vlottende middelen	€ 2.025	€ 5.093	€ 5.378	€ 3.458
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	€ 6.606	€ 9.674	€ 9.959	€ 8.039

Renterisiconorm

Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm is bepaald op 20% van het begrotingstotaal. Dat wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet méér mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Hierbij is een minimumbedrag bepaald van € 2,5 miljoen. In onderstaande tabel wordt de renterisiconorm voor de komende jaren weergegeven.

Bedragen x 1.000

Renterisiconorm		2020	2021	2022
1	Renteherzieningen	-	-	
2	Aflossingen	€ 765	€ 770	€ 776
3	Renterisico (1 + 2)	€ 765	€ 770	€ 776
4a	Begrotingstotaal	€ 49.889	€ 49.913	€ 53.242
4b	Percentage regeling	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm (4a x 4b)	€ 9.978	€ 9.983	€ 10.648
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	€ 9.213	€ 9.213	€ 9.872
5b	Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)			

Schatkistbankieren

Per 1 januari 2014 is het Schatkistbankieren ingevoerd. Schatkistbankieren houdt concreet in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Het principe is dat publiek geld de schatkist niet eerder verlaat dan noodzakelijk is voor de uitvoering van de publieke taak. Volgens het ministerie is dit bevorderlijk voor de doelmatigheid van de bestedingen.

Vanaf 1 juli 2021 heeft er een wijziging plaats gevonden in de berekening van het drempelbedrag. Voor openbare lichamen met een begrotingstotaal kleiner dan of gelijk aan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt. Dit heeft tot gevolg dat in 2022 het drempelbedrag voor de gemeente Woensdrecht is verhoogd naar € 1.077.840 (2,0% van het begrote bedrag van € 53.892.000 = € 1.077.840). M.i.v. 2022 hebben wij de limiet voor het afkomen van de rekeningcourant bij de BNG laten verhogen naar € 500.000. De reden dat wij de limiet niet hebben verhoogd naar €1 miljoen is dat de BNG een negatieve creditrente rekende voor het saldo boven de € 500.000.

Berekening EMU-saldo

Het brutoschuldbegrip is een internationale standaard. Financiële marktpartijen en kredietbeoordelaars maken internationale vergelijkingen op basis van de bruto schuld. Het Internationaal Monetair Fonds, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, de Europese Unie (EU) en landen buiten de EU werken met het brutoschuldbegrip. In de EU heet deze schuld de EMU-schuld. Het EMU-saldo geeft informatie over de bijdrage van gemeenten aan het totale EMU-saldo/EMU-tekort. De definitie van het EMU-saldo is grofweg: het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van een overheidsorgaan in een bepaald jaar.

EMU-saldo		2020	2021	2022
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan respectievelijk onttrekking uit reserves		386	2.769	3.951
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	-/-	-1.392	-1.599	-747
3 Mutatie voorzieningen	+	-404	36	232
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-/-	-567	-1.510	208
5 Boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-/-			
Berekend EMU-saldo		1.941	5.914	4.722

Rentetoerekening

Conform het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) moet er inzicht worden gegeven in de rentelasten, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Daarnaast is het verplicht dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente) omslagpercentage. Dit omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeenten het uitgangspunt is voor aanpassingen van het BBV. Onderstaand schema geeft de rentetoerekening vanaf 2022 weer.

Renteschema			2022
a	Externe rentelasten over de korte en lange financiering		€ 95.236
b	Externe rentebaten	minus	€ 38.149
	Saldo rentelasten en rentebaten		57.087
c1	Rente doorberekend aan de grondexploitatie	minus	€ -9.425
c2	Rente van projectfinanciering	minus	0
c3	Rente door verstrekte leningen	minus	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		66.512
d1	Rente over eigen vermogen	minus	0
d2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	minus	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		66.512
e	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	minus	€ 66.339
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury		173
	Renteomslagpercentage		0,16142%

Leeswijzer:

Regel f toont het uiteindelijke resultaat van de berekening (a-b-c1-c2-c3-d1-d2-e= f)

